

УДК 343.43

Каріна Володимирівна Печора,

*курсантка 4 курсу навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)*

Нормативно-правові засади діяльності Національної поліції України у сфері протидії торгівлі людьми

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що торгівля людьми, особливо жінками і дітьми – реальність нашого часу. Незважаючи на те, що рабство як таке скасовано понад 200 років тому, сучасність відродила до життя подібний з ним інститут. У всьому світі щорічно від 700000 до 4000000 чоловіків, жінок і дітей купуються, продаються, перевозяться і утримуються проти їх волі в умовах, подібних до рабства. Торгівля людьми, за оцінками експертів, вважається третьою за прибутковістю сферою діяльності організованої злочинності, особливо в частині її транснаціональної складової, поряд з торгівлею зброєю і наркотиками

Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми передбачена ст. 149 Кримінального кодексу України, де кримінально караними визнаються як безпосередньо торгівля людьми, так і вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію [1].

Торгівля людьми є однією з найглобальніших проблем всього світу, і тому дуже важливими є діяльність представників влади, у формі складання та затвердження нормативних актів, які спрямовані на протидію даному явищу. Міжнародними нормативно-правовими документами, що регулюють реалізацію політики з питань протидії торгівлі людьми є Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами від 02.12.1949, Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989, Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005, Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом,

та про фінансування тероризму від 16.05.2005, Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25.10.2007, Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000, Рамкова Конвенція ООН проти організованої злочинності від 21.07.1997 та Факультативний протокол до Конвенції ООН про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії від 01.01.2000.

В Україні нормативно-правовою базою у сфері протидії торгівлі людьми є Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011, Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національного координатора у сфері протидії торгівлі людьми» від 18.01.2012 року № 29, Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми» від 23.05.2012 № 417.

Важливим аспектом боротьби з торгівлею людьми в Україні є допомога з боку ОБСЄ. План дій ОБСЄ з боротьби з торгівлею людьми є основою для діяльності ОБСЄ в наданні підтримки зусиллям держав-учасниць ОБСЄ по боротьбі з торгівлею людьми. Відносно дій на національному рівні в ньому містяться наступні три пункти з основними рекомендаціями:

- попередження, включаючи підвищення обізнаності та усунення корінних причин;
- переслідування, включаючи розслідування і співробітництво з міжнародними правоохоронними органами;
- захист прав жертв, включаючи надання допомоги та надання компенсації.

Міжнародна торгівля людьми залишається гострою соціальною проблемою багатьох країн світу. Україна є країною походження, транзиту і призначення в торгівлі чоловіками, жінками і дітьми. Зростає також проблема внутрішньої торгівлі людьми. Торгівля людьми є дуже прибутковим нелегальним бізнесом. Тому вербувальники придумують все нові і нові способи експлуатації людини і власного збагачення, наживи. У зв'язку зі складною економічною і соціальною ситуацією в Україні, українці все частіше шукають заробітку за кордоном (в Польщі, Росії, Чехії, Італії). Не дивлячись на незнання мови, законодавства, звичаїв і

правил офіційного працевлаштування в країні призначення, громадяни України з легкістю погоджуються на спокусливі пропозиції злочинців і несвідомо стають жертвами торгівлі людьми, «живим товаром». Гострою проблемою і важкої злочинною діяльністю торговців людьми, за останні роки, стало втягування громадян України до перевезення і розповсюдження наркотичних речовин на території іноземних держав: Російської Федерації, Таїланду», – каже Ірина Бойко [2]. За даними Національної поліції України у 2018 році зареєстровано 346 фактів торгівлі людьми, з них 11 стосуються торгівлі дітьми. А за даними Міжнародної організації з міграції в Україні, з 2000 року 574 дитини постраждали від торгівлі людьми та отримали допомогу. Це свідчить, що статистична інформація відображає лише деякі випадки торгівлі дітьми і не дає можливості оцінити проблему торгівлі дітьми в Україні в цілому [2].

Проте Національна поліція старається активно протидіяти торгівлі людьми. Так, 12 травня 2019 року, за процесуального керівництва Ужгородської місцевої прокуратури працівники Відділу боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, ГУНП в Закарпатській області, спільно зі спецпідрозділом «КОРД» та прикордонниками на переході КПП «Малі Селменці» затримали громадян України та двох громадян Словаччини. Українці за допомогою іноземців намагалися переправити в країни Євросоюзу для сексуальної експлуатації двох громадян, мешканок Закарпатської області. На даний час проводяться слідчі. У діях затриманих вбачаються ознаки кримінального правопорушення за ч. 2 ст. 149 Кримінального кодексу України [3].

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341 ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 149.
2. 30 липня – Всесвітній день боротьби з торгівлею людьми // ZIK : сайт. URL: https://www.google.com/amp/s/zik.ua/ru/amp/news/2019/07/30/30_yulya_vsemyrnyy_den_borbi_s_torgovley_lyudmy_1615907 (дата звернення: 10.10.2019).
3. Закарпатські поліцейські попередили спробу торгівлі людьми. URL: <https://zak.depo.ua/ukr/zak/zakarpatski-politseyski-poperedili-sprobu-torgivli-lyudmi-20190513960932> (дата звернення: 10.10.2019).

Одержано 11.10.2019